
Nečasova vláda zřejmě neprosadí všechny slibované reformy

Nečasova vláda zřejmě neprosadí všechny slibované reformy

11.5.2011

Ondřej KONRÁD, moderátor

Vláda premiéra Nečase přiznává, že se jí patrně nepodaří prosadit všechny slibované reformy. Více k tomu už Petr Holub.

Petr HOLUB, redaktor

Ministři Nečasovy vlády trvají na tom, že uskuteční její programové prohlášení, včetně všech reforem. K programu se hlásí i přesto, že se za rok svého působení nemohou prokázat prakticky žádnými výsledky. Pomalu však připouštějí, že neuskuteční své původní plány v čisté podobě, ale pouze jejich derivaci, tedy plán B, který splní aspoň něco. Nejlépe o tom svědčí postupné úpravy, které mění původní plán na penzijní reformu. „Provést takovou reformu důchodového systému, aby byl dlouhodobě udržitelný a aby byl schopen reagovat na měnící se demografickou strukturu české společnosti“, zní příslušná priorita programového prohlášení vlády. Penzijní reforma v současné podobě si ale takové cíle neklade. Podle posledních vládních dokumentů, které byly projednány na tripartitě, se bude reforma penzí týkat jen části populace. Pravděpodobně bude výhodná jen pro čtvrtinu zaměstnanců, kteří do systému odvádějí nejvíc peněz. Tito lidé dostanou možnost odvádět menší část pojistného soukromým fondům. Namísto aby jejich peníze prošly přerozdělením, tak se budou ukládat, aby ti lépe vydělávající měli později lepší důchod. V principu není takový postup chybný. Lidé s vyššími příjmy dostanou větší motivaci, aby pojistné odváděli, a tím se může v delší perspektivě zlepšit situace celého systému. V žádném případě ovšem nejde o nějak zásadní posílení penzijního systému, protože se z něho ročně ubere 14 miliard. Další prioritou jsou „reformní opatření vedoucí k modernizaci a vyšší efektivnosti zdravotnického systému“. Ministr zdravotnictví Leoš Heger skutečně nějaké změny připravuje, opravdu chce také zvýšit efektivitu systému, kde se bez užítu ztrácejí velké peníze. Sám však rozumně připomíná, že nepůjde o velké reformy, spíše o dotažení stávajícího systému, který se dnes příliš podobá cedníku. Klíčovým momentem je debata o takzvaných nadstandardech. Ministři a sněmovna musí rozhodnout, na co všechno bude možné připlácet. Pokud se vláda omezí na to, že se připlatí pouze na některé zdravotnické materiály a pomůcky, u kterých se zároveň začnou regulovat ceny, pak půjde o skutečné zlepšení. Aní to ovšem není zásadní převrat. Zapomnělo se, že k vládním prioritám patří reforma vysokých škol, které by měly zlepšit svou kvalitu. Nezapomněl na to ovšem ministr školství Josef Dobeš, který reformu skutečně připravuje. Zatím se o ní ovšem dá říct jen velice málo, protože diskuse teprve začíná. V každém případě předpokládá, že omezí přístup k vysokoškolskému vzdělání, které by v žádném případě nemělo dosáhnout západoevropské úrovně. Vláda chce bojovat s korupcí, a zvláště dosáhnout zásadně vyšší míry transparentnosti v oblasti veřejných zakázek. Tuzemská míra korupce dosahuje vysoké úrovně, a v tomto případě je tedy nutné zásadní řešení. Do něho patří mimo jiné takové kroky, jako zrušení akcí na doručitele v listinné podobě, které umožňují, aby příjemci zakázek skrývali svou identitu. Něco takového však premiér Petr Nečas zásadně odmítá a dokonce tvrdí, že akcie na doručitele jsou běžným nástrojem obchodních společností na celém světě. To tedy znamená, že premiér buď nerozumí obchodnímu právu, anebo mu rozumět nechce. Akcie na doručitele jsou ve světě skutečně běžné, v listinné podobě bez jakékoli regulace ale přežily už jen ve třech zemích na světě, tedy v České republice a na dvou tichomořských ostrovech. Nejde tedy popřít, že aspoň někteří ministři se snaží korupci omezit, třeba před akcemi na doručitele ale jejich veškerá snaha končí. Nakonec hlavní priorita vládního programu: „Reformovat veřejné finance s cílem zastavit rostoucí veřejný dluh a nastavit parametry rozpočtové politiky tak, abychom v roce 2016 dosáhli vyrovnaných veřejných rozpočtů,“ zní klíčová věta. V tomto směru není jasné, jak se bude vláda dařit, protože letošní rozpočet se vyvíjí málo příznivě. Paradoxně z toho důvodu, že vláda plošně spojí na svých výdajích, a tím omezuje domácí spotřebu. Takový postup nemůže být úplně efektivní. Vládu tedy lze pochválit, že se snaží plnit své sliby. Ovšem ustupuje z jejich původní verze a nakonec se snaží splnit aspoň povinné minimum. Výsledek tedy nebude ohromující, i kdyby ministři překonali své vzájemné antipatie a vydrželi ve funkcích po

celé volební období. Své původně velkolepé cíle omezují ještě před tím, než jejich reformní návrhy dorazí do sněmovny. Nemohou však ustoupit zpátky, protože veškeré kroky jsou stále víc podmiňovány nedostatkem peněz. Automaticky se tam objevují plány na zvýšení poplatků u lékařů, na zavedení školného na univerzitách, na snížení důchodů, na omezení sociálních výkonů či dopravních dotací pro kraje a na zvýšení některých daní. Nemusí to znamenat žádnou katastrofu, pokud se v příštím roce probudí ekonomika, která umožní, aby se přidušený veřejný sektor vzpamatoval. Zneklidňující na tom je, že zatím stále není vidět světlo na konci tunelu. Nehledě na to, že ty opravdu důležité změny včetně skutečné reformy penzí a tvrdého zásahu proti korupci zůstanou pro příští vládu.

Ondřej KONRÁD, moderátor

Hovořil Petr Holub.